

Інститут наукового прогнозування
кафедра економічної теорії
Львівської комерційної академії
Кримський інститут економіки та
господарського права (Севастопольська філія)
кафедра суспільно-політичних наук
Вінницького національного технічного університету
кафедра філософських та соціальних наук Чернівецького
торговельно-економічного інституту
Київського Національного торговельно-економічного
університету
Хмельницький торговельно-економічний інститут
Поволзький інститут управління ім. П. А. Столипіна
Асоціація „Аналітикум”
ЦМНС, видавництво «ТК Меганом»

СУЧАСНІСТЬ. НАУКА. ЧАС. ВЗАЄМОДІЯ ТА ВЗЄМОВПЛИВ

Матеріали XIII
Міжнародної наукової
інтернет-конференції
16 – 18 листопада 2016 року

Київ 2016

Організатори:

Інститут наукового прогнозування (м. Київ)
кафедра економічної теорії Львівської
комерційної академії
кафедра суспільно-політичних наук
Вінницького національного технічного
університету
кафедра філософських та соціальних наук
Чернівецького торговельно-економічного
інституту Київського Національного
торговельно-економічного університету
Інститут реклами (м. Київ)

Кримський інститут економіки та
господарського права (Севастопольська
філія)
Громадська організація "Асоціація "Аналітикум"
(м. Вінниця)
Міжнародне товариство прав людини
(Українська секція)
Українське товариство російської культури
"Русь"

Центр міжнародного наукового
співробітництва, видавництво «ТК Меганом»
Збірник включено до
наукометричної бази даних
«Російський індекс наукового цитування»
(«РІНЦ SCIENCE INDEX»).

Піцензійний договір № 776-07/2013К
від 26.07.2013

Офіційний сайт
<http://www.int-konf.org>

Оргкомітет:

Башнянин Г. І., доктор економічних наук
Бабенко А. Г., доктор економічних наук
Корнієнко В. О., доктор політичних наук,
академік Української академії політичних наук
Ореховський В. О., доктор історичних
наук
Юрій М. Ф., доктор історичних наук, академік
Національної Академії Наук України
Чурюмов К. І. член-кореспондент
Національної Академії Наук України, академік
Нью-Йоркської Академії наук
Жалко-Титаренко В. П., доктор медичних наук

Чварькова М. Ю., доктор філософських наук
Бадалов О. П., кандидат мистецтвознавства

Founder:

Institute of Scientific Forecasting (Kyiv)
Department of Economics, Lviv
Academy of Commerce
Department of social and political
sciences, Vinnytsia National Technical
University
Department of Philosophy and Social
Sciences Chernivtsi Trade and
Economics Institute Kyiv National Trade
and Economic University
Universities' Institute of Advertising
(Kyiv)
Crimean Institute of Economics and
Commercial Law (Sevastopol branch)

NGO "Association "Analitikum"
(Vinnytsia)
International Society for Human Rights
(Ukrainian section)
Ukrainian Society of Russian Culture
"Rus"

Center for International Scientific
Cooperation, publishing "TK Meganom"
Registered by «РІНЦ
SCIENCE INDEX»

Registration Certificate № 776-07/2013К
dated 26.07.2013

Official site
<http://www.int-konf.org>

Амурський Е. Е., кандидат педагогічних
наук, академік МАБЕТ
Антонович Є. А., кандидат педагогічних
наук

Биков О. М., кандидат юридичних наук

Прищенко С. В., доктор наук у галузі
дизайну

Бикова Т. В., кандидат філологічних
наук

Денисюк С. Г., доктор політичних наук,

Докаш О. Ю., кандидат політичних наук

Коваль Л. М., кандидат економічних
наук

Безаров О. Т., кандидат історичних наук

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК ТА МЕДИЦИНИ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ Бернад Д. А.	2
КРЕДИТНІ РИЗИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ТА МЕТОДИ ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ Громова А.Є., Нечитайло О.В., Попадюк Я.А.	7
ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПАТ"КРЕДОБАНК" Козак Г. Г.	15
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ кандидат економічних наук, Новікова Н.М.	22
ФАРМАЦЕВТИЧНА ТА ФАРМАКОДИНАМІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ доктор медичних наук Білай І. М., кандидат фармацевтичних наук, Демченко В.О., кандидат медичних наук, Красько М.П., кандидат фармацевтичних наук, Остапенко А.О.	27
РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК	
АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА СІРІ ОПІДЗОЛЕНІ ГРУНТИ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ЇХ ДЕГРАДАЦІЇ В ЗАХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ Бігун Т.В., Макогон В.В.	33
ЗМІНА ВМІСТУ ГУМУСУ В ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТОМУ ГРУНТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ВНЕСЕННЯ ОСАДУ СТИЧНИХ ВОД ПІД ВЕРБУ ЕНЕРГЕТИЧНУ доктор сільськогосподарських наук, Лопушняк В. І., доктор технічних наук, професор Якубовскі Т., кандидат сільськогосподарських наук, Грицуляк Г. М.	41

ВПЛИВ РЕСУРСНИХ ЧИННИКІВ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ І ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ кандидат географічних наук, Кізіон А.Г., Ходус С.Я.	47
--	----

РОЗДІЛ III. ПИТАННЯ ТЕХНІЧНИХ НАУК

ВЕКТОРНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ВИКРИВЛЕННЯ СВЕРДЛОВИН кандидат технічних наук, доцент, Васько І. С., Васько А. І.	56
МОНІТОРИНГ СТАНІВ НАДІЙНОСТІ І БЕЗПЕКИ СКЛАДНИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ Ружин С.Ю., доктор технічних наук, Мещанінов С.К.	65

РОЗДІЛ IV. ПИТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК ТА ПСИХОЛОГІЇ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Войтенко О. О., Овсієнко В. В. кандидат педагогічних наук, доцент, Калініченко А. І.	70
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ ОСВІТИ Опалко К. С., Ніколюк Н. П.	75
МЕДІАПЕДАГОГІКА ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ Петрик Л.В.	80
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СХИЛЬНОСТІ ДО ЗАЛЕЖНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ СОЦІОНОМІЧНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ кандидат психологічних наук, Сорокіна О.А.	86
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ПІД ЧАС ЛОГОПЕДИЧНОГО ПРИЙОМУ Фесенко Я.В.	92

1. Kocharjan Y.S. *Strateghija upravlinnja vyshhym navchalnym zakladom v suchasnykh umovakh* / M.M. Klymenko, Y.S. Kocharjan. - K.: Osvita Ukrainy, 2011. - 192 s.
2. *Filosofski zasady transformaciji vyshhoji osvity Ukrainy na pochatku XXI stolittja: Monoghracija / Serija «Modernizacija vyshhoji osvity: svitoghljadno-pedagoghichni problemy»*. - K.: Pedagoghichna dumka, 2007. - 352 s.
3. *Osvitni tekhnologhiji. Navchaljno-metodychnyj posibnyk Za zaghaljnoju redakcijeju doktora pedagoghichnykh nauk O. M. Pjehoty Kyjiv „A.S.K” 2001*
4. Palamarchuk V. *Innovaciji v suchasnij osviti // Zavuch.-2006.-№10.-S.1-4.*
5. Bekh I. *Pryncypy innovacijnoji osvity // Osvita i upravlinnja.-2005.-T.8.-S.7-21.*

УДК: 37.0:37.013]:316.77

МЕДІАПЕДАГОГІКА ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Петрик Л.В.

Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна, м. Київ

У статті розкрито основні завдання реформування сучасної освіти. Розглянуто медіапедагогіку як її складову, сфокусовано увагу на актуальності інтеграції медіаосвіти в освітній процес та її необхідності для формування обізнаної у інформаційному середовищі особистості. Розглянуто тезаурус питання, а саме поняття «медіаосвіта», «медіапедагогіка» та «медіадидактика». Зауважено на потребі застосування медіа у процес вивчення окремих навчальних дисциплін.

Ключові слова: освіта, медіапедагогіка, медіаосвіта, медіадидактика, медіакультура

Петрик Л.В. Медіапедагогіка как составляющая современного образования / Киевский университет имени Бориса Гринченка, Украина, г. Киев

В статье раскрыты основные задачи реформирования современного образования. Рассмотрены медиапедагогика как ее составляющую, сфокусировано внимание на актуальность интеграции медиаобразования в образовательный процесс и его необходимости для формирования осведомленной в информационной среде личности. Рассмотрены тезаурус проблемы, а именно понятия «медиаобразование», «медиапедагогика» и «медиадидактика». Замечена необходимость применения медиа в процесс изучения отдельных учебных дисциплин.

Ключевые слова: образование, медиапедагогика, медиаобразование, медиадидактика, медиакультура

Petryk L.V. Media pedagogy as a part of modern education / Borys Grinchenko Kyiv University, Ukraine, Kyiv

The article describes the main tasks of modern education reform. Media pedagogy is considered as its component, attention is focused on the relevance of the integration of media education into the educational process and its necessity for the formation of information environment conscious person. Thesaurus of issues such the concepts as "media education", "media pedagogy" and "media didactics" is considered. The need of media use in the process of specific subjects studying is commented on.

Key words: education, media pedagogy, media education, media didactics, media culture

Вступ. Національна система освіти потребує прискореного, інноваційного реформування, враховуючи процеси демократизації, глобалізації та створення єдиного інформаційного простору суспільства. Нормативно-правові документи держави, зокрема «Конституція України», «Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки», визначають основні положення, завдання, напрямки та шляхи реформування сучасної освіти.

Національна стратегія розвитку освіти визначає освіту як «основу розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запоруку майбутнього України» [8]. Сьогодні освіта повинна носити людиноцентричний характер, тобто бути максимально наближеною до запитів особистості, її здібностей і сутності, адже лише таким чином можна розкрити таланти людини, надати їй можливість самореалізуватися, а відповідно – зробити суспільний розвиток ефективним і несуперечливим [5, с. 8].

Пріоритетною складовою реформування освіти в Україні є модернізація її змісту – системи наукових знань, практичних умінь, навичок і досвіду [7]. Важливою задачею сучасної освіти є сформувані людини, здатну психологічно і професійно жити і діяти в постійно змінюваному середовищі. Слід навчити людину навчатися впродовж життя, виробляти уміння, навички і потребу робити це; використовувати отримані знання в практичній діяльності (професійній, суспільно-громадській, побути); застосовувати комп'ютер у своїй життєдіяльності, адже це шлях до комп'ютерної грамотності, без якої вже неможливо бути конкурентоспроможним; потужний засіб індивідуалізації та інтенсифікації навчальної діяльності; отримання інформації з усього світу [5, с. 9-10]. Актуально до цих навичок і вмінь, на нашу думку, додати вміння пошуку, аналізу та оцінювання інформації, яка розповсюджується сучасними засобами масової інформації, застосовувати медіа з особистісною та професійною метою.

Потік інформації безупинно зростає щодня і людині все важче зорієнтуватися в ньому, вплив медіа на формування та розвиток особистості є безсумнівним і цей факт відображено в наукових працях Дж. Лала, Л. Найденової, Б. Потятинника, А. Фортунатова та інших. Значення інформаційних технологій, медіазасобів зокрема, відіграє життєво важливу роль кожної молодої людини, адже всі вони є їх активними користувачами, отже, гостро постало питання інтеграції медіаосвіти у освітній процес нашої держави, що також впливає на процес модернізації змісту освіти. Наукові дослідження Л. Баженової, О. Волошенюк, О. Георгеаді, В. Іванова, С. Іць, Ю. Казакова, І. Сахневич, А. Онковича, Г. Онкович, Т. Хижняк, О. Федорова та інших доводять, що вивченню проблем розвитку медіаосвіти в суспільстві приділяється достатньо уваги. Науковцями розглянуто історичні аспекти започаткування та впровадження медіаосвіти та медіапедагогіки в Україні та закордоном, досліджено теорії медіаосвіти, розроблено моделі підготовки фахівців різних галузей до застосування медіа в професійній діяльності тощо.

Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчив, що широкого застосування набули поняття «медіапедагогіка» та «медіаосвіта». В англійських країнах (Англія, США, Канада) – поширений термін «медіаосвіта», у Німеччині – «медіапедагогіка» [10].

Зазвичай визначення поняття «медіапедагогіка» іде за аналогією тлумачення поняття «педагогіка» (Г. Алад'їна, О. Глазиріна, Г. Онкович, А. Фортунатов). Якщо «педагогіка» – наука про навчання та виховання підростаючого покоління [7, с. 7-8], то «медіапедагогіка» – це педагогічна наука, яка складається з медіавиховання, медіаосвіти й медіанавчання і обслуговується відповідними технологіями [9, с. 2]; наука про процес виховання і навчання людини, за допомогою зростання його освіти, яка дає можливість усвідомити ці процеси шляхом застосування медіазасобів [1, с. 535].

Медіапедагогіка розглядається А. Фортунатовим як спосіб формування гармонічної особистості в її відносинах з медіа; як систему методик, які забезпечують розвиток творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, вмінь повноцінного сприйняття, інтерпретації, аналізу та оцінки медіатекстів [11, с. 145].

За тлумаченням В. Робака *медіапедагогіка* – сукупність всіх педагогічних концепцій, теорій, технологій й методик, які базуються на комплексному застосуванні медіа (включно емпіричний досвід, теоретичні положення та нормативні акти) [3, с. 44].

У програмі для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класів із навчанням українською мовою, а також російською та іншими мовами національних меншинств «Основи медіаграмотності» В. Літостанський, В. Іванов, Т. Іванова, О. Волошенюк, В. Даниленко, В. Мележик визначають *медіапедагогіку* як сукупність педагогічних концепцій,

теорій, технологій і методик, які базуються на комплексному застосуванні медіа і є специфічним напрямом педагогіки з такими складовими як медіадидактика (проблеми, роль, функції, і значення медіа в навчанні) і медіавиховання (проблеми медіа використання медіаресурсів і пропозицій) [6, с. 6].

Український педагогічний словник С. Гончаренка дає визначення *медіаосвіти* як напряму сучасної педагогіки, який передбачає вивчення школярами закономірностей масової комунікації (преси, радіо, телебачення кіно, відео тощо), підготовку їх до життя в сучасному світі, опанування вмінь сприймати й осмислювати різну інформацію, особливо за допомогою технічних засобів [2, с. 211], що уможливорює ототожнення понять «медіапедагогіка» та «медіаосвіта».

В основних положеннях «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні» (2010) зазначено, що *медіаосвіта* – це частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до взаємодії з сучасною системою мас-медіа, включаючи традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні медіа (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [4]. Зазначений вище документ визначає мету, завдання, основні принципи та форми медіаосвіти. Серед форм медіаосвіти (дошкільної, шкільної, позашкільної, вищої школи, батьківської, дорослих) популярності набула така форма як медіаосвіта засобами медіа. Саме ця форма медіаосвіти набуває цілеспрямованості та конструктивності у сучасній освіті; сприяє підвищенню її якості та інноваційності, модернізації змісту різних дисциплін; уможливорює досягнення, з одного боку, мети медіаосвіти – навчити особистість медіазасобами розуміти та приймати участь у медіакультурному середовищі, що її оточує [4], з іншого, цілей окремих дисциплін або навчальних предметів, в які вона інтегрується.

Хоча на сучасному етапі розвитку освіти в Україні інтеграція медіаосвіти в навчальні дисципліни носить все ще стихійний характер, питання формування здатності особистості ефективно взаємодіяти з медіа та застосовувати їх у своїй діяльності, а саме *медіакультури*, стало колом інтересів багатьох дослідників України. Напрацювання медіанауковців та медіапедагогів засвідчують наявність відповідних освітніх технологій, які, на нашу думку Г. Онкович, можна об'єднати одним терміном – «медіадидактика». Дослідниця визначає поняття «медіадидактика» як частину медіапедагогіки, теорію медіаосвіти й медіанавчання, що обґрунтовує зміст медіаосвіти, методи і організаційні форми медіанавчання [10]. Таким чином, медіадидактика стосується функціонування засобів масової інформації у процесі навчання, а мета медійного виховання – підготовка молоді до критичного сприймання меді [9 с. 2].

Висновки. Отже, знання тезаурусу проблеми розширює наукові знання з питання медіапедагогіки, яка розглядається науковцями як педагогічна наука і складається з медіанавчання, медіа вихання, та медіаосвіти. Медіапедагогіка відіграє важливу роль у модернізації змісту освіти і надає йому інноваційного характеру, задовольняючи потреби молоді. Частиною медіапедагогіки є медіадидактика, яка визначає зміст, форми, методи і форми організації роботи у формуванні медіакультури молодого покоління держави. Така форма медіаосвіти як медіаосвіта засобами медіа набуває все більшої популярності у викладанні різних навчальних дисциплін і предметів. У перспективі подальших розвідок маємо на меті дослідити детально основні компоненти медіадидактики.

Література:

1. Аладьина Г.В. Медіапедагогіка как наука / Г.В. Аладьина // *Международный студенческий научный вестник*. – 2015. – № 5 (часть 4) – С. 535-537
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
3. Зоря Ю.Н. Медіаобразование - the need of the 21st century / Ю.Н. Зоря // *Интеграция медиаобразования в условиях современной школы: Сборник научных трудов II Всероссийской заочной научно-практической конференции с международным участием*. – Таганрог: Издательство Таганрогского института имени А.П. Чехова, 2015. – С. 41-45.
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
5. Кремень В. Освіта в структурі цивілізаційних змін (З трибуни загальних зборів Національної академії педагогічних наук України) / В. Кремень // *Вища освіта України*. - 2011. - № 1. - С. 8-11.
6. Літостанський В.В., Іванов В.Ф., Іванова Т.В., Волошенюк О.В., Даниленко В.І., Мележик В.П. Основи медіаграмотності: Програма для загально освітніх навчальних закладів 10-11 класів із навчанням українською мовою, а також російською та іншими мовами національних меншинств / В.В. Літостанський, В.Ф. Іванов, Т.В. Іванова, О.В. Волошенюк, В.І. Даниленко, В.П. Мележик. – К.: АУП, 2014 – 17 с.
7. Мартиненко С.В., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: Науч. посіб. / С.М. Мартиненко, Л.Л. Хоружа. - К.: МАУП, 2002. - 176 с.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затв. Указ Президента України № 344/2013 від 25.06.13 року. – Режим доступу до ресурсу: <http://osvita.ua/legislation/other/36322/>
9. Онкович Ганна Медіа-педагогіка і медіа-освіта: поширення у світі / Ганна Онкович // *Дивослово*, 2007. - №6. – С.2-4

10. Онкович Г.В. Технології медіаосвіти / Г.В. Онкович // *Вища освіта України; тем. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: моніторинг якості освіти»*. – 2007. – Т. 5 (додаток 3). – С. 357–363
 11. Фортунатов А.Н. Медіапедагогіка или техновоспитание? / А.Н. Фортунатов // *Философия и общество*. - №3. - 2011. - С. 135-154
- References:**
1. Aladina G.V. Mediapedagogika kak nauka / G.V. Aladina // *Mezhdunarodnyy studentcheskiy nauchnyy vestnik*. – 2015. – № 5 (chast 4) – S. 535-537
 2. Ghoncharenko S.U. *Ukrajins'kyj pedagoghichnyj slovnyk* / S.U. Ghoncharenko. – K.: Lybidj, 1997. – 376 s.
 3. Zorya Yu.N. *Mediaobrazovanie the need of the 21st century* / Yu.N. Zorya // *Integratsiya mediaobrazovaniya v usloviyakh sovremennoj shkoly: Sbornik nauchnykh trudov II Vserossiyskoy zaочноy nauchno-prakticheskoy konferentsii s mezhdunarodnym uchastiem*. – Taganrog: Izdatelstvo Taganrogskogo instituta imeni A.P. Chekhova, 2015. – S. 41-45.
 4. *Konceptsiya vprovadzhenija mediaosvity v Ukraini* [Elektronnyj resurs] *Rezhym dostupu do resursu*: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
 5. Kremenj V. *Osvita v strukturi cyvilizacijnykh zmin (Z trybuny zaghaljnykh zboriv Nacionalnojji akademiji pedagoghichnykh nauk Ukrainy)* / V. Kremenj // *Vyshha osvita Ukrainy*. 2011. № 1. S. 8-11.
 6. Litostans'kyj V.V., Ivanov V.F., Ivanova T.V., Voloshenjuk O.V., Danylenko V.I., Melezhyk V.P. *Osnovy mediagramotnosti: Proghrama dlja zaghaljno osvitnikh navchaljnykh zakladiv 10-11 klasiv iz navchannjam ukrajins'koju movoju, a takozh rosij'skoju ta inshymy movamy nacionaljnykh menshynstv* / V.V. Litostans'kyj, V.F. Ivanov, T.V. Ivanova, O.V. Voloshenjuk, V.I. Danylenko, V.P. Melezhyk. – K.: AUP, 2014 – 17 s.
 7. Martynenko S.V., Khoruzha L.L. *Zaghaljna pedagoghika: Navch. posib.* / S. M. Martynenko, L. L. Khoruzha. K.: MAUP, 2002. 176 s.
 8. *Nacionaljna strateghija rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku, zatv. Ukaz Prezidenta Ukrainy № 344/2013 vid 25.06.13 roku*. – *Rezhym dostupu do resursu*: <http://osvita.ua/legislation/other/36322/>
 9. Onkovych Ghanna *Media-pedagoghika i media-osvita: poshyrennja u sviti* / Ghanna Onkovych // *Dyvoslovo*, 2007. № 6. – S.2-4
 10. Onkovych Gh.V. *Tekhnologhiji mediaosvity* / Gh.V. Onkovych // *Vyshha osvita Ukrainy; tem. vyp. «Vyshha osvita Ukrainy u konteksti integracii do jevropejskogho osvitnjogho prostoru : monitoryng jakosti osvity»*. – 2007. – Т. 5 (dodatok 3). – С. 357–363
 11. Fortunatov A.N. *Mediapedagogika ili tekhnovospitanie?* / A.N. Fortunatov // *Filosofiya i obshchestvo*. №3. - 2011. - S. 135-154